

**UCHWAŁA NR XL/247/23
RADY GMINY NOWY DWÓR**

z dnia 17 listopada 2023 r.

w sprawie uchwalenia "Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023 – 2026 " w Gminie Nowy Dwór

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz.40, 572, 1463, 1688) w związku z art. 176 pkt. 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r poz.1426, 1429), Rada Gminy Nowy Dwór uchwała co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata na lata 2023 – 2026 w Gminie Nowy Dwór, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowy Dwór.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodniczący Rady

Stanisław Sobolewski

Załącznik do Uchwały Nr XL/247/23

Rady Gminy Nowy Dwór

z dnia 17 listopada 2023 r.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY W GMINIE NOWY DWÓR
NA LATA 2023 – 2026**

Nowy Dwór, 2023 rok

Spis treści

Wstęp.....	str.3
I. Uwarunkowania prawne podejmowanych działań.....	str.4
II. Diagnoza i analiza SWOT	str.4
1. Analiza SWOT.....	str.9
III. Zasoby instytucjonalne wspierające rodzinę.....	str.10
IV. Cele gminnego programu wspierania rodziny.....	str.11
1. Harmonogram realizacji programu.....	str.11
V. Adresaci programu.....	str.15
VI. Realizacja programu.....	str. 16
1. Źródła finansowania programu.....	str. 16
2. Efekty i rezultaty programu.....	str. 16
VII. Ewaluacja Programu i monitoring.....	str. 17
Zakończenie.....	str.19
Tabele.....	str.19

WSTĘP

Niniejszy Program jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w Gminie Nowy Dwór w latach ubiegłych. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2026 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych. Osłabienie rodziny zarówno w sferze materialno-bytowej, jak i w sferze więzi rodzinnych wymaga podjęcia stosownych kroków ze strony państwa, aby zrehabilitować, przywrócić zdolność do prawidłowego funkcjonowania rodziny w społeczeństwie. Wszelkie działania podejmowane na rzecz dobra dziecka i jego rodziny powinny być spójne i zgodne z potrzebami osób. W związku z tym Gmina od lat prowadzi działania pomocowe dla rodzin z dysfunkcjami. Rosnące zagrożenia wywierają jednak potrzebę tworzenia programu wspierania rodziny, która to stanowi podstawowe środowisko życia i wychowania młodego pokolenia. Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz.U z 2023.poz..1426, 1429) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, służba zdrowia, policja). Program powstał w oparciu o diagnozę problemów rodzin z terenu gminy Nowy Dwór, przeżywających trudności opiekuńcze i wychowawcze. Diagnoza opracowana była m.in. na podstawie danych pochodzących ze źródeł: GOPS w Nowym Dworze

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.
Ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ.

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
3. Ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii
7. Ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci
8. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych
9. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionych do alimentów
10. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny
11. Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991r.
12. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.
13. Uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 14 października 2018r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i domu” na lata 2019-2023 (MP z 2018r. poz. 1007)

II. DIAGNOZA I ANALIZA SWOT

W celu właściwego stworzenia planu wspierania rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Nowy Dwór koniecznym jest przeprowadzenie odpowiedniej analizy i diagnozy środowiska.

Tabela nr 1. Powody przyznania pomocy w latach 2020-2022

Przyczyny udzielania pomocy	ROK 2020		ROK 2021		Rok 2022	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	61	196	51	154	55	178
Potrzeba ochrony macierzyństwa	13	68	11	58	17	99
W tym: Wielodzietność	13	68	11	58	17	99
Bezrobocie	37	108	38	116	36	127

Niepełnosprawność	15	42	13	28	10	21
Długotrwała lub ciężka choroba	26	79	19	46	25	92
Bezradność w sprawach opiek-wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	15	75	13	65	20	118
W tym: Rodziny niepełne	3	11	3	11	3	9
Rodziny wielodzietne	13	68	11	58	17	99
Przemoc w rodzinie	3	18	2	13	2	10
Alkoholizm	2	12	3	14	2	3
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	3	0	0	2	3
Zdarzenie losowe	0	0	1	1	1	5

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Nowym Dworze

Dane statystyczne z lat 2020-2022 wskazują, że najczęstszym powodem ubiegania się o pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Dworze jest ubóstwo i bezrobocie. Kolejną przyczyną korzystania ze wsparcia pomocy społecznej jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Struktura rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej w latach 2020-2022 według liczby posiadanych dzieci przedstawiają się następująco:

Tabela nr 2. Liczba rodzin objętych pomocą w latach 2020-2022.

Wyszczególnienie	2020		2021		2022	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny z dziećmi ogółem	79	358	63	286	65	302

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Nowym Dworze

Na podstawie danych statystycznych przedstawionych w obu tabelach należy stwierdzić, że na przestrzeni lat 2020-2022 nastąpił spadek zarówno ogólnej liczby środowisk korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, jak i spadek liczby rodzin z dziećmi korzystającymi z tych świadczeń. Powyższa sytuacja nie musi jednak oznaczać poprawy kondycji materialnej a jest raczej efektem długiego okresu utrzymania niezmiennego kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej. Ponadto wraz z wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wiele środowisk rodzin zastępczych i usamodzielniających się wychowanków” przeszło” z dotychczasowego systemu pomocy społecznej do systemu pieczy zastępczej. Nadmienić należy, że rodziny z dziećmi znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej obejmowane są różnymi formami wsparcia finansowego zarówno w ramach ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o dodatkach mieszkaniowych, ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Elementarną formą w zakresie wsparcia finansowego i rzeczowego dla rodzin z dziećmi jest zaplanowanie dzieciom i młodzieży ze środowisk zagrożonych i dysfunkcyjnych ciepłych posiłków

Tabela nr 3. Liczba osób korzystających z różnych form wsparcia finansowego w latach 2020-2022.

Forma pomocy	Liczba osób		
	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Fundusz alimentacyjny (ilość rodzin)	11	8	9
Świadczenia wychowawcze (ilość rodzin)	185	178	166
Zasiłki rodzinne (ilość rodzin)	115	93	83
Posiłki dla dzieci w szkole	62	41	73
Karty Dużej Rodziny (ilość osób)	35	15	69
Stypendia szkolne	I-VI- 48 IX-XII- 44	I-VI- 36 IX-XII- 36	I-VI- 26 IX-XII- 32
Posiłki dla dzieci w szkole wskazane przez dyrektorów szkół	0	0	0
Dobry start	160	ZUS	ZUS
Dodatki mieszkaniowe	1 rodzina (5 os)	-	-

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Nowym Dworze

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. z Gminy Nowy Dwór wychowuje się 8 dzieci w pieczy zastępczej. Konieczność umieszczenia dziecka poza rodziną wynika często z dysfunkcji lub patologii środowiska, w którym żyje dziecko. Kształtowanie się pieczy zastępczej na terenie Gminy pokazuje poniższa tabela.

Tabela 4. Dzieci w pieczy zastępczej z gminy Nowy Dwór

	2020 rok	2021 rok	2022rok
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	3	5	4
Liczba rodzin zastępczych w powiecie, które objęły opieką dzieci z terenu gminy	1	2	2

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Nowym Dworze

Tabela nr 5. Wykaz dzieci z terenu gminy Nowy Dwór, którym GOPS pokrywał koszty za opiekę zastępczą.

ROK	Liczba dzieci
2020	3
2021	5
2022	4

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Nowym Dworze

Prowadzenie procedury „Niebieskie Karty” w latach 2020-2022.

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Podejmowanie interwencji w środowisku w ramach procedury nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

W Gminie Nowy Dwór coraz częściej można zaobserwować w rodzinach negatywne zjawiska, tj. przemoc w rodzinie, uzależnienia. Według danych Zespołu Interdyscyplinarnego na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Nowy Dwór wynika, że:

ROK 2020

- Liczba WSZYSTKICH formularzy "Niebieska Karta - A" wypełnionych w 2020 r. - 3, w tym:
 - wypełnione przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej – 0,
 - wypełnione przez przedstawicieli Policji – 3.
 - w tym liczba formularzy "Niebieska Karta - A" wypełnionych w 2020 r. WSZCZYNAJĄCYCH procedurę "Niebieskie Karty" – 3.
- Ogółem w 2020 r. utworzono 3 grup roboczych (3 rodzin);
 - Razem 9 rodzin było objętych pomocą grup roboczych (w tym kontynuowane procedur wszczęte w poprzednich latach).
 - Zakończono 4 procedur „Niebieskie Karty”
 - 4 -w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy;
 - 0 - rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

ROK 2021

- Liczba WSZYSTKICH formularzy "Niebieska Karta - A" wypełnionych w 2021 r. - 3, w tym:
 - wypełnione przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej – 0,
 - wypełnione przez przedstawicieli Policji – 3.
 - w tym liczba formularzy "Niebieska Karta - A" wypełnionych w 2021 r. WSZCZYNAJĄCYCH procedurę "Niebieskie Karty" – 3.
- Ogółem w 2021 r. utworzono 3 grup roboczych (3 rodzin);
 - Razem 9 rodzin było objętych pomocą grup roboczych (w tym kontynuowane procedur wszczęte w poprzednich latach).
 - Zakończono 4 procedur „Niebieskie Karty”
 - 4 -w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy;
 - 0 - rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

ROK 2022

- Liczba WSZYSTKICH formularzy "Niebieska Karta - A" wypełnionych w 2022 r. - 6, w tym:
 - wypełnione przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej – 2,
 - wypełnione przez przedstawicieli Policji – 4.
 - w tym liczba formularzy "Niebieska Karta - A" wypełnionych w 2022 r. WSZCZYNAJĄCYCH procedurę "Niebieskie Karty" – 4.
- Ogółem w 2022 r. utworzono 2 grup roboczych (2 rodzin);
 - Razem 8 rodzin było objętych pomocą grup roboczych (w tym kontynuowane procedur wszczęte w poprzednich latach).
 - Zakończono 6 procedur „Niebieskie Karty”
 - 6 -w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy;
 - 0 - rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Zadania ujęte w programie zmierzają w kierunku wspierania rodziny przeżywającej trudności celem przywrócenia zdolności do wypełniania prawidłowych ról społecznych.

1. Analiza SWOT

Analiza SWOT pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów.

<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none">• Opracowana Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych• Powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej• Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych• Baza instytucji wspierających rodzinę (GOPS, PCPR, Policja, Sąd, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, oświata, kościół katolicki, świetlice szkolne, boiska, GOK, Biblioteka)• Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty• Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodzin• Wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie▪ Brak dostatecznej infrastruktury społecznej, mieszkań chronionych, socjalnych, żłobków, klubów dziecięcych▪ Brak placówek wsparcia dziennego o ośrodków wsparcia na terenie gminy▪ Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucenie autorytetu szkoły/ nauczyciela▪ Brak świadomości społecznej o potrzebach i możliwościach w zakresie opieki rodziny zastępczej▪ Osłabienie funkcji rodzicielskich i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych▪ Wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów
<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Powołanie asystenta rodziny celem wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej▪ Edukacja rodziców, w szczególności poprzez radzenie sobie ze stresem, agresją, bezradnością zarządzanie budżetem domowym▪ Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę▪ Realizacja rządowych programów i możliwości w pozyskiwaniu funduszy unijnych	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Zanik więzi i tradycji rodzinnych „pęd życia”▪ Rozszerzenie zjawisk patologicznych (agresja , przemoc, uzależnienia) Moda na „wychowanie bezstresowe”- bez zasad i wymagań▪ Osłabienie wartości rodzinnych, zanik więzi rodzic-dziecko▪ Zaniechanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców▪ Uzależnienie rodzin „dziedziczenia biedy”▪ Starzenie się społeczeństwa

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym ▪ Rozszerzenie oferty aktywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu gminy ▪ Zapobieganie niewydolności rodziny poprzez spotkania rodziców z psychologiem i pedagogiem 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uzależnienie członków rodziny od alkoholu, środków odurzających, Internetu ▪ Rozpad związków (rozwoły, separacje, wyjazdy za granicę)
--	--

III. ZASOBY INSTYTUCJONALNE GMINY NOWY DWÓR

Program Wspierania Rodziny w Gminie Nowy Dwór na lata 2023-2026 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej.

- Instytucje i organizacje realizujące zadania na terenie Gminy Nowy Dwór mieszczące się w zakresie wspierania rodziny;
- Urząd Gminy Nowy Dwór – dowozy dzieci niepełnosprawnych do szkół;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Dworze – diagnozowanie rodzin, praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, organizacja dożywiania dzieci, aktywizacja społeczno – zawodowa, przyznawanie i wypłacanie stypendiów, Karta Dużej Rodziny;
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – profilaktyka i przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu;
- Zespół Interdyscyplinarny Gminy Nowy Dwór – wsparcie i pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy;
- Komenda Powiatowa Policji w Sokółce /Komisariat Policji w Dąbrowie Białostockiej – zapewnienie bezpieczeństwa i zapobieganie przestępczości;
- Placówka oświatowa /Szkola Podstawowa w Nowym Dworze – działalność edukacyjno – wychowawcza, wsparcie pedagogiczne dla dzieci i rodziców;
- Nowodworski Ośrodek Kultury – upowszechnianie wiedzy i rozwój kultury, aktywne spędzanie czasu wolnego poprzez rozwijanie zainteresowań;
- Placówka ochrony zdrowia z terenu gminy Nowy Dwór – działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej;
- Parafie z terenu gminy – działalność charytatywna, organizowanie wypoczynku;
- Stowarzyszenia/ organizacje działające na terenie Gminy Nowy Dwór.

IV. CELE GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Cel główny programu

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Cele szczegółowe:

1. Diagnozowanie środowisk rodzinnych.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
3. Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalamie zasobów tkwiących rodzinach.
4. Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży

1. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Koordinowanie i organizowanie działań w ramach Programu, inicjowanie nowych rozwiązań należy do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Dworze. Program realizowany będzie na terenie Gminy w latach 2023-2026, oraz na bieżąco prowadzona pogłębiona diagnoza celem dostosowania działań do potrzeb rozwojowych rodzin dysfunkcyjnych.

1. Diagnozowanie środowisk rodzinnych w tym:

Lp.	DZIAŁANIA/ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	REALIZATORZY/ PARTNERZY
1.	Rozpoznanie- analiza sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyny kryzysu oraz problemów opiekuńczo-wychowawczych.	2023-2026	GOPS

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny

Lp.	DZIAŁANIA/ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	REALIZATORZY/ PARTNERZY
1.	Świadczenie pomocy społecznej rodzinom, znajdującym się w trudnych warunkach materialnych.	2023-2026	GOPS

2.	Pomoc w dostępie dzieci z rodzin wieloproblemowych do przedszkoli.	2023-2026	Urząd Gminy, Placówka Oświatowa
3.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin posiłków w szkole oraz zaopatrzenie dzieci i młodzieży w artykuły szkolne i podręczniki.	2023-2026	GOPS, Placówka Oświatowa
4.	Udzielenie dzieciom i młodzieży stypendiów.	2023-2026	GOPS/Urząd Gminy
5.	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych oraz pomoc w zaopatrzeniu osób niepełnosprawnych w niezbędny sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze.	2023-2026	Ochrona Zdrowia, Placówka Oświatowa, GOPS PCPR
6.	Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej.	2023-2026	Urząd Gminy/GOPS
7.	Współpraca z instytucjami i organizacjami z poza terenu gminy zajmującymi się pomocą rodzinie.	2023-2026	Wszystkie podmioty
8.	Wsparcie kobiet w ciąży i ich rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, w sytuacji niepowodzeń położniczych- w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> • przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowywaniu dziecka, • wsparcia psychologicznego, • pomocy prawnej (w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych), • dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. 	2023-2026	Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Służba Zdrowia

9.	Wsparcie finansowe rodzin z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie, nieodwracalne upośledzenie, nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka w czasie porodu.	2023-2026	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
----	---	-----------	----------------------------------

3. Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalanie zasobów tkwiących rodzinach.

Lp.	„DZIAŁANIA/ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	REALIZATORZY/PARTNERZY
1.	Systematyczna praca z rodzinami z problemem opiekuńczo – wychowawczym polegająca m.in. na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo – wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym.	2023-2026	GOPS, Placówka Oświatowa, Policja
2.	Coroczne uchwalanie gminnych programów profilaktycznych zawierających działania w zakresie profilaktyki i leczenia uzależnień oraz zasady ich finansowania.	2023-2026	Urząd Gminy/Rada Gminy, GKRPA,
3.	Promocja i realizacja programów profilaktycznych, edukacyjnych i prozdrowotnych w szkołach wspierających wychowanie dzieci i młodzieży – z zakresu uzależnień, zdrowego stylu życia, wad wymowy, skierowanych do rodziców i dzieci, w tym: - prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej	2023-2026	GKRPA, Placówka Oświatowa, Ochrona Zdrowia, Policja, NOK, Urząd Gminy, Parafia
4.	Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku, kierowanie / proponowanie	2023-2026	Zespół Interdyscyplinarny, GOPS, Policja,

	potencjalnych sprawców przemocy na działania korekcyjno-edukacyjne mające na celu ograniczenie przemocy w rodzinie		Placówka Oświatowa, Ochrona Zdrowia, PCPR, Organizacje pozarządowe,
5.	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.	2023-2026	Urząd Gminy, GOPS, GKRPA, Policja, Placówka Oświatowa
6.	Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.	2023-2026	OPS, Placówka Oświatowa, Policja,
7.	Wspieranie i promocja inicjatyw lokalnych w zakresie wspierania rodziny i dziecka.	2023-2026	Urząd Gminy, GOPS, Placówka Oświatowa
8.	Zapewnienie opieki asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	2023-2026	GOPS / Urząd Gminy
9	Umożliwienie /zapewnienie/ dostępu do poradnictwa specjalistycznego (np. psycholog, prawnik).	2023-2026	Urząd Gminy, GKRPA
10.	Informowanie o miejscach pomocy rodzinom – dostęp do poradnictwa specjalistycznych..	2023-2026	GOPS

4. Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży

Lp.	DZIAŁANIA/ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	REALIZATORZY/PARTNERZY
1.	Współpraca instytucji ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych.	2023-2026	Wszystkie podmioty
2.	Wspieranie dzieci z rodzin nie posiadających możliwości finansowych w rozwijaniu uzdolnień.	2023-2026	GKRPA
3.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez sport, rekreację i kulturę, organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych oraz organizacja wypoczynku letniego i zimowego (np.: w formie kolonii, półkolonii) z programem	2023-2026	Placówka Oświatowa, NOK, GKRPA, Urząd Gminy, Parafia

	profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu.		
4.	Uświadomienie rodzicom i opiekunom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży.	2023-2026	Placówka Oświatowa, OPS

V. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami są w szczególności następujące rodziny i dzieci:

1. Rodziny niezaradne życiowo Programem mogą zostać objęte rodziny, które nie posiadają zdolności wychowawczych i popełniają błędy wychowawcze. W takiej rodzinie brak jest stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa. Innymi słowy dysfunkcyjność rodziny wpływa na załamanie struktury relacji rodzinnej. Wtedy też rodzina jako podstawowa komórka społeczna nie potrafi spełniać podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Najczęściej problemy w takich rodzinach wynikają z braku lub złego przygotowania do pełnienia funkcji rodzicielskich, niskiej samooceny rodziców, braku wsparcia ze strony dziadków, lub nadmiernego ich angażowania.

2. Rodziny z problemem ubóstwa obarczone bezrobociem Rodziny naznaczone ubóstwem, często wynikającym z braku pracy, są tą częścią społeczeństwa, która jest zagrożona dezorganizacją pracy rodziny. Wiele osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Dworze, boryka się z problemem bezrobocia. Brak pracy jest czynnikiem, który ma wpływ na zaspakajanie podstawowych potrzeb rodziny i prowadzi do narastania kwestii ubóstwa. Brak pracy generuje nie tylko ubóstwo, ale również powoduje ograniczenie więzi społecznych, hamuje rozwój człowieka na różnych płaszczyznach życia.

3. Rodziny dotknięte przemocą Przemoc fizyczna i psychiczna nie znajduje swego źródła tylko w rodzinach z obniżoną sprawnością bytową i materialną. Coraz częściej problem dotyka rodzin pełnych, dobrze sytuowanych materialnie oraz ludzi wykształconych. Niestety, tylko nieliczne z rodzin dotkniętych przemocą zgłaszają swój problem. Często temat przemocy domowej pozostaje nadal w tzw. „czterech ścianach”.

4. Rodziny dotknięte problemem uzależnień nadużywanie różnego rodzaju używek uzależniających przez jednego z dorosłych członków rodziny zwykle prowadzi do znaczącego zaburzenia całego życia rodzinnego. Degradacja poszczególnych obszarów może być jeszcze dotkliwsza, jeśli uzależnienie alkoholowe dotknie matkę rodziny, która sprawuje funkcje opiekuńcze i dba o ciepło domowego ogniska. Niekorzystnym zmianom ulegają przede wszystkim relacje interpersonalne między członkami rodziny, ale warto też pamiętać, że alkoholizm może przyczyniać się do zmiany sytuacji materialnej i finansowej, prowadząc nawet do ubóstwa oraz obniżenia standardu życia całej rodziny.

VI. REALIZACJA PROGRAMU

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nowy Dwór jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowy Dwór przy współpracy i udziale:

- Urzędu Gminy Nowy Dwór,
- Placówki Oświatowej,
- Policji,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

- Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Nowy Dwór,
- Nowodworskiego Ośrodka Kultury,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce,
- Placówki Ochrony Zdrowia,
- Parafii.

1. Źródła finansowania programu

Zadanie trzyletniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny będzie realizowane i wdrażane etapowo i zgodnie z możliwościami finansowymi Gminy. Program finansowany będzie ze środków:

1. Środki własne Gminy Nowy Dwór,
2. Dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych.
3. Inne środki finansowania (środki pozabudżetowe, m.in. programy ministerialne).

2. Efekty i rezultaty programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- Polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- Wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi
- Zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny,
- Przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin
- Wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych
- Rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wsparcia rodziny

VII. EWALUACJA PROGRAMU I MONITORING

Ewaluacja będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych pozyskanych przez podmioty uczestniczące w realizacji Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nowy Dwór. Wskaźniki osiągnięcia poszczególnych celów:

1. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego, KDR
2. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli
3. Liczba dzieci korzystających Programu „Posiłek w domu i w szkole”
4. Liczba dzieci korzystających z Rządowego Programu pomocy uczniom „Wyprawka szkolna”
5. Liczba udzielonych stypendiów szkolnych o charakterze socjalnym

6. Liczba dzieci biorących udział w koloniach (w tym: finansowanych przez Kuratora Oświaty, GKRPA, itp.)
7. Liczba osób niepełnosprawnych, którym dofinansowano sprzęt ortopedyczny, środki pomocnicze, itp.
8. Liczba rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi objętymi pracą socjalną
9. Liczba rodzin, które skorzystały ze specjalistycznego poradnictwa
10. Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny
11. Liczba dzieci, za które opłacany jest pobyt w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej
12. Liczba osób, które skierowano do udziału w programie korekcyjno–edukacyjnym/psychologiczno-terapeutycznym dla sprawców przemocy domowej
13. Liczba i forma podejmowanych działań profilaktycznych, edukacyjnych i prozdrowotnych z zakresu uzależnień, przeciwdziałania przemocy, zdrowego stylu życia, itp.
14. Liczba i forma organizowanych zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych.

Monitoring będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację przez koordynatora – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Dworze – w celu oceniania, czy program osiąga założone cele.

Co roku sporządzane i przedkładane Radzie Gminy w Nowym Dworze sprawozdanie z realizacji programu przez GOPS w Nowym Dworze.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę założonych wskaźników.

Zakończenie

Gmina Nowy Dwór od kilku lat realizuje zadania wynikające z działań systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Jednak w obecnym kształcie wspieranie rodziny wymaga skoordynowanych i planowanych działań mających na celu przywrócenie zdolności do wypełniania tej funkcji. Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich instytucji i służb zajmujących się problemami w rodzinie na poziomie gminy.

Program jest także kompatybilny z zapisami Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Dwór do roku 2033.

W zależności od potrzeb Program będzie podlegał ewaluacji.

**p. o. Kierownika
GOPS w Nowym Dworze**

mgr Iwona Kunda

Dane zebrane przez:

mgr Krystyna Samojlik - starszy pracownik socjalny
Barbara Stasiulewicz - aspiranta pracy socjalnej
Katarzyna Huterska - inspektora ds. świadczeń rodzinnych

Zatwierdził:

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Dworze
mgr Iwona Kunda

SPIS TABEL

Tabela nr 1. Powody przyznania pomocy w latach 2020-2022. str.5

Tabela nr 2. Liczba rodzin objętych pomocą w latach 2020-2022. str.5

Tabela nr 3. Liczba osób korzystających z różnych form wsparcia finansowego w latach 2020-2022.
str. 6

Tabela 4. Dzieci w pieczy zastępczej z gminy Nowy Dwór str. 7

Tabela nr 5. Wykaz dzieci z terenu gminy Nowy Dwór, którym GOPS pokrywał koszty za opiekę zastępczą str. 7